

Liliane
Fonds

Bouwen aan een inclusieve toekomst voor kinderen en jongeren met een beperking

**Het standpunt van het Liliane Fonds over
Community Based Rehabilitation (CBR) en
Community Based Inclusive Development (CBID)**

ONZE VISIE

Liliane Fonds zet zich in voor een wereld waarin kinderen en jongeren met een beperking, net als andere kinderen, volledig kunnen deelnemen aan de samenleving en hun rechten kunnen realiseren. Gezinnen en gemeenschappen spelen daarbij een onmisbare rol. Daarom is het belangrijk dat ondersteuning in hun directe leefomgeving beschikbaar is. Van echte inclusie is pas sprake wanneer kinderen dichtbij huis op een betekenisvolle manier kunnen meedoen aan het dagelijks leven.

Community Based Rehabilitation (CBR) is een aanpak die kinderen en jongeren met een beperking ondersteunt bij hun deelname aan de samenleving. Daarbij staat niet alleen het kind centraal, maar ook de omgeving waarin het opgroeit. CBR versterkt lokale structuren en verbindt informele netwerken, zoals ouder- en jeugdgroepen met formele diensten, zoals gezondheidszorg en sociale ondersteuning.

In de praktijk betekent dit dat een lokale vrijwilliger een gezin thuis bezoekt, een kind helpt bij de inschrijving op school of ouders helpt bij het verkrijgen van toegang tot gezondheidszorg of hulpmiddelen.

WAAROM COMMUNITY BASED REHABILITATION BELANGRIJK IS

In veel plattelandsgebieden en gemeenschappen met lage inkomens worden kinderen en jongeren met een beperking geconfronteerd met belemmeringen die hun participatie en inclusie in het dagelijks leven beperken. Voorbeelden hiervan zijn:

- beperkte toegang tot gezondheidszorg, onderwijs en ondersteunende diensten
- financiële drempels en gebrek aan informatie
- stigma, discriminatie en sociale uitsluiting
- geografische afstand tot voorzieningen en diensten

Gezinnen zijn vaak de belangrijkste, en soms zelfs de enige, bron van zorg en ondersteuning voor kinderen en jongeren met een beperking. Ouders en verzorgers dragen het grootste deel van de verantwoordelijkheid, vaak zonder toegang tot informatie, middelen of ondersteuning.

Hoewel inclusieve mainstreamontwikkeling van groot belang is, is deze niet altijd voldoende om aan de specifieke behoeften van kinderen en jongeren met een beperking te voldoen. Zelfs wanneer reguliere diensten beschikbaar en toegankelijk zijn, kunnen zij nog steeds belemmeringen ervaren bij de toegang tot revalidatie, hulpmiddelen of andere vormen van gespecialiseerde ondersteuning. Juist daarom is Community Based Rehabilitation (CBR) belangrijk.

*Ouders die deelnemen aan een lokale
spaar-en leengroep Village Saving and Loan Association (VSLA)*

FOTO: CHIARA BELTRAMINI

DE CBR-AANPAK VAN HET LILIANE FONDS

Het Liliane Fonds zet CBR in als een belangrijke strategie op weg naar Community Based Inclusive Development (CBID). Zo werken we aan inclusieve gemeenschappen waarin kinderen en jongeren met een beperking, net als anderen, hun rechten kunnen realiseren en actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

Dit vraagt om een **tweesporenaanpak**, waarbij twee elementen samenkomen:

- inclusieve voorzieningen en diensten die toegankelijk zijn voor iedereen
- aanvullende ondersteuning op maat voor kinderen en jongeren met een beperking

Via zijn partners werkt het Liliane Fonds samen met kinderen, gezinnen en hun gemeenschappen aan het doorbreken van negatieve sociale normen en het verbeteren van de toegang tot voorzieningen zoals gezondheidszorg, onderwijs en bestaansmiddelen. Daarnaast werken we samen met lokale en nationale overheden om beleid en systemen inclusiever te maken.

CBR verbindt ondersteuning op individueel, in de directe leefomgeving en op systeemniveau. Deze geïntegreerde aanpak draagt bij aan het welzijn van kinderen en jongeren met een beperking en vergroot hun mogelijkheden om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Figuur 1: Cornielje, H., Idah, M (2025)

Drie leidende principes van de CBR-aanpak

1. Kind-, gezins- en gemeenschapsgericht

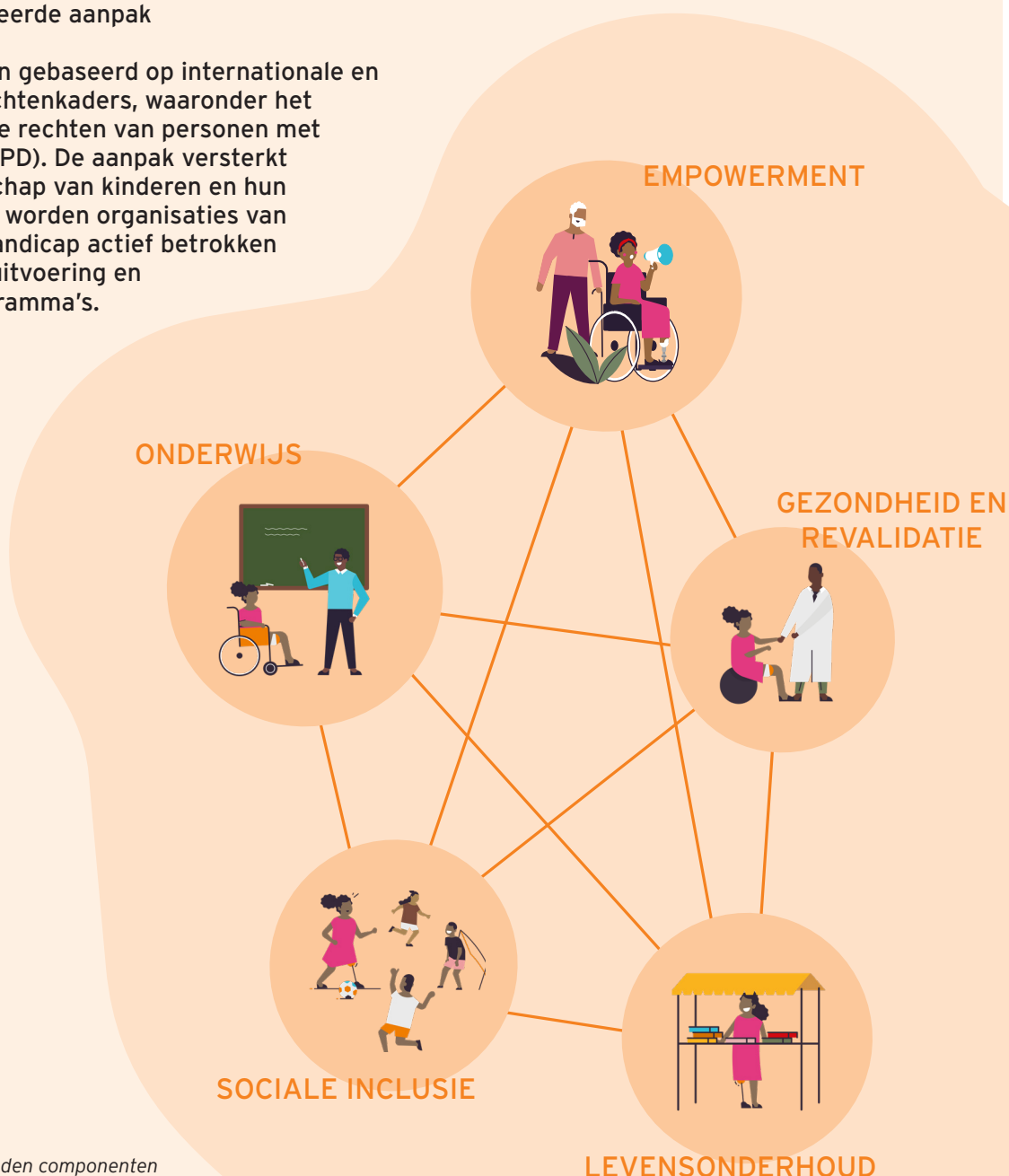
Programma's richten zich op het versterken van de rol en capaciteit van kinderen, hun gezinnen en de gemeenschap. Ouders en verzorgers worden ondersteund met kennis, vaardigheden en mogelijkheden voor onderlinge uitwisseling en peer learning. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om zelfvertrouwen op te bouwen, hun stem te laten horen en deel te nemen aan het dagelijks leven. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het wegnemen van barrières, zoals stigma, discriminatie en sociale uitsluiting.

2. Een holistische en lokaal verankerde aanpak

Programma's werken sector overschrijdend, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, onderwijs en levensonderhoud. Samenwerking en afstemming tussen verschillende diensten staan daarbij centraal. De aanpak is afgestemd op de lokale context en wordt uitgevoerd in de directe leefomgeving van kinderen, via lokale partners die bestaande structuren versterken.

3. Een rechtengebaseerde aanpak

Alle programma's zijn gebaseerd op internationale en nationale mensenrechtenkaders, waaronder het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (UNCRPD). De aanpak versterkt de stem en zeggenschap van kinderen en hun gezinnen. Daarnaast worden organisaties van personen met een handicap actief betrokken bij de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van programma's.

Figuur 2: Onderling verbonden componenten

IMPACT EN PRIORITEITEN

Het Liliane Fonds creëert duurzame impact door belemmeringen aan te pakken op samenhangende terreinen zoals gezondheid, onderwijs, bestaansmiddelen, sociale inclusie en empowerment.

Dit gebeurt door inclusieve diensten te combineren met aanvullende, op de beperking gerichte ondersteuning, zoals vroegsignalering, revalidatie en hulpmiddelen.

Effectieve CBR-programma's kenmerken zich door:

- ondersteuning van gezinnen dichtbij huis
- creëren van supportgroepen
- betrekken van leiders en invloedrijke personen
- platforms voor het bevorderen van samenwerking met overheidsfunctionarissen en andere belanghebbenden
- versterking van de dienstverlening

Voortbouwend op deze uitgangspunten richt het Liliane Fonds zich op de volgende thematische prioriteiten:

- revalidatie en vroegsignalering
- inclusieve ontwikkeling en educatie in vroege kinderjaren
- bestaanszekerheid en economische zelfredzaamheid

Overkoepelende prioriteiten:

- seksuele en reproductieve gezondheid en rechten
- integriteit en veiligheid (kinderbescherming)

[Klik hier om alle activiteiten in detail te bekijken.](#)

Figuur 3: Veranderingstrajecten in CBR/CBID-programma's in Kameroen, Sierra Leone en Zambia

VOORUITBLIK

Community Based Rehabilitation biedt belangrijke kansen om inclusieve gemeenschappen te versterken in achtergestelde gebieden, zodat kinderen en jongeren met een beperking hun rechten kunnen realiseren en volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Om de impact te vergroten, is blijvende aandacht nodig voor:

- het doorbreken van negatieve sociale normen
- het verbeteren van de toegang tot voorzieningen en diensten
- het versterken van de ondersteuning dichtbij huis
- het verbeteren van samenwerking en afstemming tussen gemeenschapsinitiatieven en formele diensten

Duurzame verandering vraagt om samenwerking tussen overheden, het maatschappelijk middenveld en gemeenschappen.

Meer informatie

Dit document biedt een kort overzicht van de aanpak van het Liliane Fonds op het gebied van CBR. Raadpleeg voor meer details de volledige position paper, dat alleen in het Engels beschikbaar is.

> [Klik hier om de volledige position paper te lezen](#)

**Liliane
Fonds**

**zie de
kracht in
elk kind**

Contact

Liliane Fonds
Havensingel 26
5211 TX 's-Hertogenbosch
Nederland

Tel. 073 518 94 20
E-mail: info@lilianefonds.org